

LABURPENA

EAEko ekonomiak %18,6ko urte arteko hazkunde tasa eskuratu zuen 2021eko bigarren hiruhilekoan, eta aparteko balio hori aldi horretako egoera urtebete lehenagokoarekin alderatzean lortzen da, pandemia kontrolatzeko murrizketa handienak zeuden unean, alegia. Biztanleria osoa txertatzeko programa martxan jartzea jarduera batzuk berriz irekitzea eta normaltasun egoerara itzultzea ahalbidetzen ari da. Barne produktu gordina bigarren hiruhilekoan asko handitu zen arren, oraindik ez da lortu birusa iritsi aurreko ekoizpen maila berreskuratzea, eta datozen hiruhilekoetan lortzea espero da. EAEko eta Europako ekonomien arteko alderaketak adierazten du 2020ko beherakada zein egungo errebotea handiagoak izaten ari direla Euskadin; izan ere, bigarren hiruhilekoan, euroaren eremu osoak %14,3ko gehikuntza tasa izan zuen, eta Europar Batasunak, berriz, %13,8koa.

Euskal ekonomiaren sektore nagusi guztiek aldakuntza tasa handiak eskuratu zituzten beren balio erantsian. Aipatzekoak dira orain urtebete portaera negatiboena izan zutenak, bereziki industria eta merkataritza, ostalaritza eta garraio taldeak. Lehenengo kasuan, bost hiruhilekotan jarraian behera egin ondoren, bigarren hiruhilekoan %30,2ko errebotea izan zuen balio erantsian, oso bultzada esanguratsua baita, eta ekoizpen maila 2019ko aldi berean lortutakotik bost puntura geratu du. Bigarrean, duela urtebete izandako %26,9ko jaitsierak %26,1eko gorakada ahalbidetu du aurten, ostalaritzaren adarrak izan zituen eta oraindik dituen murrizketak gorabehera.

Eraikuntza izan zen 2020an zigorrik txikiena jaso zuen sektore ekonomikoa, eta haren balio erantsia %8,2 murriztu zen orduan, ekonomia osoaren %9,9aren aldean. Hori dela eta, normaltasunera itzultzeak urte arteko igoera handia ekarri du (%11,5), baina aipatutako beste sektore batzuetakoa baino apalagoa. Eskuragarri dagoen informazioaren arabera, eraikinen atalean dinamismoa handiagoa dago eta obra zibilak, berriz, erritmo motelagoan egiten du gora. Azkenik, sektore publikoari lotutako zerbitzuek (administrazio publikoa, hezkuntza, osasuna eta gizarte-zerbitzuak) urte arteko aldakuntza erritmoa %3,1era bizkortu zuten, eta tasa horrek ia bikoiztu egiten du 2020ko batez besteko emaitza.

Eskariaren ikuspegitik nabarmendu behar den ezaugarria kanpoarekiko merkataritzaren susperraldia da. Izan ere, bost hiruhilekotan jarraian behera egin ondoren, 2021eko bigarren hiruhilekoan ondasunen eta zerbitzuen esportazioek zein inportazioek urte arteko %30 inguruko hazkunde tasak izan zituzten. Merkataritzaren suspertzea orokorra izan da, eta botila lepoak sortzen ari da salgaien itsaso bidezko garraioan, enpresek egindako eskaera guztiei irteera emateko edukiontzirik ez dagoelako eta lehengai eta produktu erdilandu jakin batzuen eskasia dagoelako.

Barne eskariari dagokionez, bere bi osagai nagusiek beheranzko fasea atzean uztea lortu zuten eta indartsu egin zuten gora. Izan ere, kapital eraketa gordina %21,4 handitu zen urte arteko tasan, beraren bi osagaien bilakaera onari esker, bereziki ekipamendurako ondasunetan egindako inbertsioari esker, %41,3 hazi baitzen. Bestalde, gainerako inbertsioa, eraikuntzan egindakoa barnean hartzen baitu, %11,2 igo zen.

Azken kontsumoko gastuaren urte arteko tasa %18,1 izan zen bigarren hiruhilekoan. Gorakada hori kontsumo pribatuaren bultzadari esker lortu da (%22,6). Izan ere, kontsumorako joera berreskuratzen ari da, murrizketa aldi baten ondoren, eta, aldi horretan, aurreztea erabaki zuen, zuhurtziazko arrazoiengatik. Bestalde, administrazio publikoen kontsumoak joera hedatzaileagoa izan zuen pandemiaren ondoriozko premiei aurre egiteko, eta bigarren hiruhilekoan joera horri eutsi zion, %5,2ko gehikuntza eskuratuta.

Lan merkatuari dagokionez, BPGaren hazkunde tasa handiak pandemiaren lehen hilabeteetan galdutako enpleguaren zati handi bat berreskuratzea ekarri zuen berarekin. Zehatzago adierazita, BPGaren maila hori lortzeko beharrezkoa izan zen lanaldi osoko lanpostu baliokideen kopurua %16,6 igo zen aurreko urtearekin alderatuta, eta tasa horren ondorioz 133.900 lanpostu teoriko (ez pertsonak) gehiago izan ziren aurreko urtean baino. Lanpostu teoriko horietako asko duela urtebete lana zuten, baina ABEE baten eraginpean zeuden pertsonen dagozkie, gaur egun beren enpresara itzuli baitira.

Ekonomia suspertzearekin batera, prezioak ere igo egin dira, batez ere lehengaien salneurriak. Hala gasa nola argindarra oso balio altuak izaten ari dira eta horrek abuztuko KPI indizea %3,3ra eramane du, hots, azken hamar urteetako baliorik gorenera. Hala eta guztiz ere, azpiko inflazioak (%1,0) iradokitzen du fenomeno iragankorrak direla eta ziurrenik igoera horiek ez direla finkatuko epe ertainean.

Gaur arte eskuragarri dagoen informazioari esker, Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak 2021erako eta 2022rako prestatzen duen eszenategi makroekonomikoa eguneratu ahal izan du. Aurtengorako espero den hazkundera %6,7an geratu da berriro. Alde batetik, bigarren hiruhilekoko kontu ekonomikoen estimazioa, Eustatek egindakoa, espero baino hobea izan da. Bestalde, INEk bere aurrerapen datua beherantz berrikusi du berriki. Eragin positiboa, kasu batean, eta negatiboa, bestean, konpentsatu egiten dira, eta urteko batez besteko datuak aipatutako tasa hori izaten jarraitzen du. 2022rako, ordea, ingurune ekonomikorako igurikimenak, Espainiarako bereziki, hobetu egin dira, eta horrek eragin positiboa izango du EAEko ekonomian. Izan ere, orain %6,4 haziko dela espero da, aurreko aurreikuspenaren %5,7aren aldean. BPGaren deflatorea aurretik espero zena baino altuagoa izango da; beraz, aurreikusitako BPG nominala %8,5 izango da 2021ean eta %7,9, berriz, 2022an.